

Wniosek posła Karola Hubickiego

w sprawie propinacyi i Banku krajowego.

Projekt reformy własności i praw propinacyjnych :

ze względu, iż dochód z propinacyi jest częścią integralną własności gruntowej, ze względu iż dochód z propinacyi stanowi przeważną część kapitału obrotowego gospodarstwa rolnego ;

ze względu, iż gospodarstwo rolne pozbawione tego kapitału przez odkup propinacyi, potrzebuje środków pomocniczych, zasłaniających go od upadku ;

Wysoki Sejm uchwali :

Równocześnie z odkupem propinacyi zawiązuje się uprzewilejowany Bank Królestwa Galicyi i Lodemeryi i W. Księstwa Krakowskiego.

Postanowienia ogólne :

- I. Zawarte w prawie propinacyi wyłączne prawo wyrobu trunków znosi się bezwarunkowo (bezpłatnie).
- II. Bank krajowy zawiązuje się przez dobrowolne stowarzyszenie właścicieli propinacyjnych i za tychże ogólną gwarancją,
 - a) celem pośredniczenia w odkupie praw propinacyjnych na rzecz gmin pojedynczych ;
 - b) dla utworzenia Banku rolniczego, celem amelioracyi produkcji rolnej ;
 - c) dla podniesienia przemysłu rolnego i handlu.
- III. Bank krajowy ma prawo, po oszacowaniu przez ustanowione organa wartości propinacyjnych, wypłacić doraźnie właścicielom dzisiejszych propinacyj prywatnych, kapitał 20torazowy dzisiejszego dochodu propinacyjnego listami zastawnymi, propinacyjnymi, pięcioprocentowymi, które w ciągu 36 $\frac{1}{2}$ lat, stosownie do załączonej tabeli $\%.$ umorzone zostaną.
- IV. Przystąpienie do odkupu propinacyi na rzecz gmin, nie jest do pewnego czasu przywiązane.

Przystępuje się zaś :

- a) przez dobrowolną umowę między właścicielem dzisiejszym propinacyi a gminą, w skutek czego Bank wypłaca kapitał w listach zastawnych, gmina zaś odbierając propinacyę na rzecz własną, odpłaca Bankowi raty na prowizyę i umorzenie przypadające ;
- b) przez prowokacyę gminy, w którym to razie w braku umowy i ugody dobrowolnej, odnośne komisye szacunkowe obliczą wynagrodzenie 20torazowego dochodu dzisiejszego, Bank zaś wypłaca i oznacza raty, przez gminę opłacić się mające ;
- c) przez prowokacyę uprawnionego t. j. dzisiejszego właściciela, a niezgłoszenie się gminy, w którym to razie uprawniony może przedstawić dzierżawcę 36 $\frac{1}{2}$ letniego, dającego gwarancyę wspólną z uprawnionym, iż przez lat tyleż do umorzenia potrzebnych będą regularnie wpłacane raty na prowizyę i kapitał. Gmina obowiązana przyjąć zamknięcie swej miejscowości,

a sprowadzanie trunków na własny użytek tylko za opłatą dźiać się może, za co przyczyniając się pośrednio do uzyskania szóstego procentu amortyzacyjnego, po upływie 36 $\frac{1}{2}$ lat, wchodzi w pełne posiadanie prawa propinacyjnego.

Gminie wolno po 6ciu latach za roczną awizacyą odebrać propinacyę na rzecz swoją, później co lat trzy, bez wszelkich pretensyj dzierżawcy, lecz przyjmując bezpowrotnie zobowiązania do banku, z których bank dzierżawcę i dawnego właściciela uwalnia.

- V. Bank krajowy ułatwia gminom nabycie praw propinacyjnych przez spłatę częściową w 36 $\frac{1}{2}$ latach. Gmina, odbierając dochód propinacyjny w swoją administracyę, płaci do banku rocznie w półrocznych ratach z góry 5 $\frac{0}{0}$ na prowizyę, a 4 $\frac{0}{0}$ na umorzenie, razem 6 $\frac{0}{0}$ od kapitału, jaki bank właścicielowi propinacyi w listach zastawnych propinacyjnych wypłacił.
- VI. Bank krajowy wypłaca procenta od listów zastawnych co pół roku z dołu. Listy zastawne na okaziciela wydane, będą miały kupony półroczne 2 $\frac{1}{2}$ procentowe.
- VII. Bank krajowy odbierając od gminy raty półroczne, używa tychże na umorzenie kapitału $\frac{1}{2}$ od sta podług załączonego planu umorzenia na wykupno listów zastawnych po kursie giełdowym, lub też na umorzenie przez losowanie. Gotowizna do funduszu umarzającego wpływająca, musi być przede wszystkim na ten cel obróconą, aby ilość listów zastawnych podług planu umorzyć się mająca, rzeczewiście z obiegu wycofaną i zniszczoną była.
- VIII. Bank krajowy używa rat na umorzenie przeznaczonych na wykupno listów zastawnych planem oznaczonych, obraca resztę gotowizny na fundusz rezerwowy, wykupno większej ilości listów zastawnych na rzecz Banku, fruktyfikuje takowe, rozwija czynność Banku rolniczego amelioracyjnego, dając zaliczki na drenowanie, odwodnienia, zawodnienia i t. p. a odbierając przedpłatę w łagodnych ratach umówionych, rozwija Bank dla przemysłu rolnego i handlu, dając zaliczki na maszyny i narzędzia rolnicze, na zaprowadzenie fabryk dla rolnictwa potrzebnych; niemniej wprowadza wszelkie czynności banku ruchomego, o ile powyższe cele zapewnione wszechstronny rozwój pozwalają.
- IX. Bank krajowy ma prawo dla zakładu rezerwowego, niemniej dla utworzenia funduszu żelaznego bankowego, zażądać 5 $\frac{0}{0}$ w listach zastawnych przy wypłacie wynagrodzenia za propinacyę, która to ilość za okazaniem odnoszącego kwitu po 36 $\frac{1}{2}$ latach najdalej w gotowiznie bezprocentowej wypłaconą będzie. W ekwiwalencyi bezprocentowości takich sum nieprzywiązanych ani do ziemi ani do osoby, odnośna wartość gruntowa będzie miała zapewniony kredyt i pierwszeństwo w banku rolniczym amelioracyjnym i przemysłowym przez lat 36 $\frac{1}{2}$ na 5 od sta, kiedy niewkładający na fundusz żelazny płacić 6 od sta przy operacyach bankowych, nie przesądzając iż zezwolenie od ograniczeń wysokości stopy procentowej nawet wyższy procent nakazywać będzie, i tylko wtenczas uzyskają kredyt, jeżeli żądania pierwszeństwo mających zaspokojone zostały w granicach statutami i regulaminami określonych.
- X. Raty na prowizyę i na umorzenie kapitału muszą być wypłacane w gotowiznie; przedpłaty na plan umorzenia częściowy lub całkowity przyjmuje Bank w listach zastawnych propinacyjnych i uiszczy takowe. Przedpłaty częściowe nie zmieniają planu amortyzacyjnego, tylko skrócają czas umorzenia całkowitego.
- XI. Bank krajowy jako instytucya krajowa podlega kontroli Sejmu a względnie Wydziału, jako organu Sejmu, o tyle tylko, że Sejm i Wydział czuwają, by cele statutami określone ściśle wypełnane były, nie ograniczając w niczem swobodnego i wszechstronnego ruchu bankowego.
- XII. Bank krajowy w dopełnieniu pośrednictwa odkupu propinacyi jest upoważnionym żądać, aby zaległe raty i należności Banku w drodze politycznej tym samym sposobem jak podatki krajowe exekwowane były.

Przedmiotem exekucyi będzie w pierwszym rzędzie propinacja, w drugim solidarna gmina, jako właścicielka propinacyi, jeżeli gwarancya nie cięży przychodowo na dzierżawcy i uprawnionym (§. 3 ustęp c. alternatywa ewentualnego odkupu dowolnego).

Ułatwienia prawne w dochodzeniu należności od obowiązanych przyznane Towarzystwu kredytowemu galicyjskiemu patentem z 3go Listopada 1841 niemniej Bankowi narodowemu z 21go Października 1855 przysługiwać będą Bankowi krajowemu.

Nie przesadzając szczególnych postanowień całej reformy propinacyjnej, niemniej statutów określających działalność Banku krajowego Wysoki Sejm raczy uchwalić, aby powyższy projekt przekazany został komisji celem zbadania, ocenienia i zdania sprawy.

Hubicki,

Żuk-Skarzewski, Seidler, Samelsohn, Zbyszewski, Zduń, Młocki, Kabat, Landesberger, Ziembicki, Morgens-
stern, Agopsowicz, Sawczyński, Koczyński, Borkowski, Zatwarnicki.

	Rata półroczna złr. 5,000.000		Reszta kapitału	Kurs	Cena wy- kupna po kursie	Reszta z raty pół- rocznej	Użycie tej reszty	Zysk 5% z użycia
	na kapitał	na prowizję						
	33.693,181	86.306 819			26,852.623	6 840.558	9,071.678	5,110.984
41	1.342 330	1,657.670	64,964 489	100				
42	1,375.888	1,624.112	63,588.601					
43	1,410.285	1,589.715	62,178.316					
44	1,445.542	1,554.458	60 732 774					
45	1,481.681	1,518 319	59,251.093					
46	1,518.723	1,481.277	57,732 370					
47	1,556.691	1,443.309	56,175.679					
48	1,595 608	1,404 392	54 580 071					
49	1,635.498	1,364 502	52,944.573					
50	1 676.386	1,323 614	51,268.187					
	48,731 813	101.268.187		100	41,891.255	6,840 558	9 071.678	7,378.904
51	1.718 295	1,231 705	49 549.892					
52	1,761.253	1,238.747	47 788 639					
53	1,805 284	1,194 716	45,983.355					
54	1,850.411	1,149.589	44 132 944					
55	1,896.677	1,103.323	42 236.267					
56	1,944 093	1 055 907	40 292.174					
57	1,992.696	1,007.394	38 299 478					
58	2,042.513	957 487	36,256 965					
59	2,093.576	906 424	34,163 389					
60	2,145.911	854.089	32,017 478					
	67,982 522	112,017.478		100	61,141.964	6,840.558	9,071 678	9,646.824
61	2.199 563	800.437	29 817 915					
62	2,254 552	745.448	27,563.363					
63	2,310 916	689 084	25 252 447					
64	2,368 689	631.311	22,883 758					
65	2,427.906	572.094	20,455.852					
66	2,488.604	511 296	17,967 248					
67	2,550.819	449.181	15 416 429					
68	2,614 590	385.410	12,801.839					
69	2,679.954	320 046	10,121.885					
70	2,746 953	253 047	7,374.932					
71	2,815.627	184 373	4 559.305				184.373	
72	2,886.018	113 982	1,673.287				113 982	
	98,326.713	117,673.287			91,486.155	6,840.558	9,071.678	
73	1.673.287	41.832						41 832
	100.000 000	117,715.119			93,159.442	6,840.558	9,071 678	12,254 931

Okazuje się korzyść dla banku po 36 $\frac{1}{2}$ latach 9,071.678 + 12,254.931 razem 21,326.609 złr. wal. austr. nie licząc zysków i przyzysków z 12,254.931 nieprocentowanych.

Z drukarni K. Pillera 1866.